

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izven ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Prva ali kardinalna točka naše politike.

Od štajerske slovensko-nemške meje. 20. maja.

[Izv. dop.]

Česa mi Slovenci od bodočega državnega zbora in od — bodoče vlade želimo in tudi zahtevamo smemo, to se dá samo v dveh besedah izraziti, namreč: ravnopravnost slovenskega jezika v šoli in v uradu. Jaz hočem denes samo o ravnopravnosti našega jezika v šolah kratko besedico izpregovoriti. K temu me je napotila debata v državnem zboru pri proračunu naučnega ministerstva, pri kateri so se nekateri poslanci pritoževali o preziranju njihovega narodnega jezika v dotičnih šolah. —

Slovenski poslanec dr. Vošnjak je bil že pri splošni debati o proračunu naše opravilne tožbe tudi gledé šolstva naglasil. Saj pa tudi naši zastopniki na Dunaji predobro znajo iz lastne mnogoletne skušnje, da je bila vsaka beseda v zadevi slovenske narodnosti pri dosedanjem državnem zboru le „bob v steno“. —

No, kaj pa je mene nagnilo, da to zadevo sprožim? V Gradcu izhaja za štajerske učitelje prav ponižen šolski list („Pädagog. Zeitschr.“), ki se sicer z dnevnimi šolskimi ali celó političnimi vprašanji malokdaj peča, marveč prinaša navadno le svojemu krotkemu podložniškemu duhu primerno pisane pedagogičko-didaktične in šolske članke, ter razne nedolžne dopise. Zabavljati Slovence in klerikalcem si ne upa, kakor je to hudobna in obrekovavna ljubljanska „L. Schulztg.“ večkrat storila. Ali v zadnji številki se je tudi naš šolski list vspel na visokega konja, začel politikovati in — znašel, da je v Avstriji vse v

redu, da je „enakopravnost v šoli pri vseh narodih dejansko izpeljana“. Pravi, da pri budgetnej debati so tožili Čehi, Poljaki, Rusini, južni Tirolci samo o tem, da se le nekoliko premalo ozira na njih jezik v šoli. „Kein nationaler vertreter — veli nemški učitelj prav mirno „klagte über nichtberücksichtigung, sondern alle klagten „höchstens“ über nichtgenügende berücksichtigung ihrer sprache in der schule. Im wesen zeigt also die budget-debatte, dass in unserm vaterlande die nationale gleichberechtigung hinsichtlich des schulwesens thatsächlich besteht, das mehr oder minder (to je logika!), welches noch gegenstand der controverse ist, trifft bei den Deutschen (seveda!) ebenso ein, wie bei den Nichtdeutschen“. Kaj mislite, ali je ta urednik tako zelo neveden in neumen ali pa tako hudoben? Ali ne čuje sto in sto pritožb raznih narodnih zastopnikov gledé jezikov v šoli, zdaj v državnem, zdaj v deželnem zboru? Ali pa obstoji morebiti pri Slovencih enakopravnost v šoli, ko v svojem spisu Slovencev še ne omenja, kakor da bi teh na svetu ne bilo, ali pa kakor da bi njih jezik po šolah tako zelo čistan bil? Moram pač vprašati tega velikega šolskega politika, ali vé, koliko srednjih šol s slovenskim učnim jezikom imajo Slovenci sploh, zlasti pa štajerski? Ali ve koliko slovenskih učiteljšč imajo Slovenci? Ali vé, da se — slovenski kandidati za slovenske šole le v nemščini izobražujejo? Ali vé, da se slovenščini kot predmetu komaj 2 uri na teden ob strani odločuje, namesto da bi se vsi premeteli v njej podučevali? Ali mu nek nj znano, da se za ta predmet največkrat najslabše moči uporabljajo? Mu-li nek nj znano, da se na taki način izsolani pri-

pravniki še le v praktičnej dejanski službi svoj materni in v ljudski šoli učni jezik sami učiti morajo, ako količkaj z uspehom podučevati hočejo? Morebiti se pa v najnovejšem času krati enakopravnost Nemcem v Gradcu in po ostalem delu Štajerja? Morebiti se morajo v Gradcu otroci učiti slovenščine, kakor na spodnjem Štajerskem naši nemščine, ko toži, „dass die minder-gleichberechtigung ebenso die Deutschen, wie die Nichtdeutschen trifft“? Morda hočemo kje nemške šole posloveniti? Morda se vsiljuje v 4. razred nemških šol slovenščina kot učni jezik in v 3. razred tudi, v 2. in 1. pa kot učni predmet, kali?! Pojdi pojdi politikovat otrokom na ta način, pa ne slovenskim učiteljem, katerim list pošiljaš! — O ne, g. uredniče, le piši, le piši še v tem smislu. Sedaj se take bedarije še beró, sedaj si še v milosti s tako pisavo. Morebiti celó ustrežeš s takim berilom na nekem mestu, na katerega se menda vselej oziraš, kadar pero v črnilo pomakaš. Znaš, da še kaj vlovíš s takimi mrežami — učitelji pa, zlasti slovensko-štajerski ti ne bodo šlinatakelimanice. Mi terjamo prave in resnične ravnopravnosti našega jezika v šoli. V našem narodnem jeziku se mora naša mladina šolati. To je kardinalna točka naše narodne politike v zdanjem času.

Kaj je okrepilo Avstrijo in Slovenstvo na Adriji.

Iz Trsta 23. maja. [Izv. dop.]

V zadnjih časih jelo se je Slovenstvo tukaj v Primorju kaj prosto gibati. Slovenec stopa samosvestneje in nij več opaziti bojazni, žalostni karakteristik one vrste narodnjakov

Listek.

Josip Ogrinec. †

(Konec.)

IV.

Ogrinčeva splošna veljava v naši literaturi da se kratko tako označiti: Josip Ogrinec kot pripovedovalec ne zavzema jednega izmed prvih mest slovenskih leposlovnih pisateljev, vendar je ustvaril marsikaj res narodnega in dobrega. Pri njegovih povestih pogrešamo dostikrat dosledne karakteristike in temeljite motivacije; njegovi dijalogi dostikrat neiso resnici podobni, dejanje nej vselej dovolj utemeljeno; ali Ogrinec je imel vendar jedno glavno lastnost pripovedovalčevega talenta: dar opaževanja. Zato je večkrat s srečno roko posegel na obilo rast življenjskega vrta in nam brzo podal lepo cvetlico, naravno, prav iz narodnega živ-

ljenja utrano. Zato se more n. pr. njegove veselej igri „V Ljubljano jo dajmo“ očitati, da ne kaže po vsem dovršene gledališke tehnike in da značaji in dijalogi neiso povsod in vselej resnici podobni. A priznavati se jej mora izvirnost in narodnost, ki krepko udarja iz igre. Tako se mora reči, da so njegove drobne slike polne narodnega humerja, iz živega življenja vzete, tako spočete in porjene, kakor jih pisatelj mora spočeti in poriditi, če hoče naroden biti.

Da Josipa Ogrinca večja pripovedna dela večkrat ne mogó niti meriti se z boljšimi pripovednimi deli našega slovstva (izobilja itak nemanje), nej tolikanj krivo pomanjkanje Ogrinčeve narodne sposobnosti, temuč — pomanjkanje dobre šole. Ogrinec je imel veselje, veliko veselje pismeno „pripovedovati“. A premalo se je pripravljalo za ta poklic, ali kakor sem dejal: imel je premalo šole. Tu pa ne mislim óne šole naših proforskih izpitov

in pridnega naučenja raznih šolskih predmetov, nego onega pisateljskega temeljitega samoukovstva, brez katerega velik pisatelj dan denes nej lahko več mogoč. Pisatelj, ki hoče denes dobre povesti pisati, mora Turgenjeva, Bulwerja, Shakespeara, Göttheja in druge prave pisateljske z družimi očmi in drugače čitati, nego jih čita kakova šivilja ali kakšen gospod lajtnant: mora jih študirati. Tega Ogrinec nej razumel, in še marsikateri, ki pri nas piše ali pisati hoče, ne razumeje. Zato je Ogrinec ostal v malih rečeh velik, a v veličih celotah pošla mu je mnogokrat moč.

Brez ugovora izvrstne in v istini pesniško dovršene so njegove slike iz prirode in nekateri obrazi iz narodnega kmetskega življenja. Tukaj je mogel Ogrinec svoj prirojeni dar opaževanja združevati tudi s prirodopisnim, iz učenih knjig nabranim znanjem svojim. Te slike pisal je s posebnim veseljem, s posebno pridnostjo in vestnostjo, in navadnega ptiča

le na tihem, ker niso si svesti, da naša sveta stvar končno le zmagati mora.

Sijajni tabor v bližnji Dolini, velika narodna ljudska veselica pri sv. Ivanu, katere sta ste najvišja zastopnika uradništva in vojaštva udeležila, nam je porok, da je vendar vlada prepričana o naši neomejeni udanosti do visokega prestola in da se našim opravičenim zahtevam ne podtika več kaka smešna prenapetost ali opasnost. Vlada se je prepričala, da smo Slovenci lojalni.

Do zdaj smo z vlado skupno demonstrovali proti laškej „progresovej“, čez morje v blaženo deželo „polente“ — škilečej stranki. A dosegli še nismo njene odpovedi glede veleizdajske namere, katerej še vedno služijo. Niti Avstriji, niti nam nij s to taktiko nič pomagano. Mora pač priti faktično okrepitvenje slovenskega življa, kateri sam je zmožen nakane „progresovih“ kukavic prekriti.

Kako se more to doseči, v tem vprašanji, menim, da vlada ne more nikakor priti v zá drego. Samo točno izpolnjevanje § 19 državnih osnovnih postav daje jej moč zaukazati n. pr.: vsi moji c. kr. uradniki se morajo v določeni dobi deželne jezika naučiti, ako ne, izgubé službo. Slovenskim strankam dopisuje se samo in izključljivo slovenski.

Dalje naj se skrbi za šolske postave v duhu Slovencem pravičnem, da se mladina ne potušuje, slovenske domovini in avstrijske državi ne izneveruje. — Vse italijansko ima jako žalostne posledice, da, celo otroci domoljubnih staršev postajajo po laških šolah najstrašnejši renegati — ker slovenski malo ali prav nič ne znajo in se sramujejo svojih roditeljev — in največji protivniki celokupnosti avstrijske države. Drugo pokoljenje slovenskih staršev mestnih prebivalcev je navadno popolnoma preparirano za „Italijo irredente“.

O slovenščini v tržaških šolah skoraj sledu nij. Nij torej čuda, da ima malo omikani Slovenec in drugi le „kranjsko špraho za gmej ljudi“ in le „nobel laško špraho za nobel ljudi“. Slovenščina néma veljave, katera jej gre po številu prebivalcev, po krvnem in družem davku; zaradi tega tudi jako pičli obisk slovenskih razredov bližnjih ljudskih šol v okolici. Najbolj vztrajna delavnost rodoljubov v časopisih, čitalnicah, shodih itd., ne more šolskega poduka nadomestiti. Šola in urad pomagajta!

dobro naslikati, stalo ga je dostikrat več časa, dela in truda, nego spisati dolgo povest. Pisal je neizrečeno rad! Pri vsem svojem stradanju in kruhoborstvu imel je vedno polno glavo načrtov, polno začelih in osnovanih novel, veselih iger, obrazov in slik, katere je leto za letom prenašal in — krasno prepisaval. Stanoval sem na Dunaji nekoliko časa z njim. Kolikrat moral sem se mu čuditi, ko je, siromak in od vseh svojih zapuščen, vesel in gostobeseden dolge večerne ure sedel in pisal ter, hlebec rženega kruha in bokal mrzle vode pred soboj, na ves glas z dobrim humorjem sam hvalil svoje delo. Koliko bilo nam je stoprav zdaj pričakovati od njega, ko je prišel po dolgih naporih do dobrega kruha in lepega socialnega mesta. A prišla je „zadnja ljubica — blede smrt“ po veselega „Joža“, tako naglo, tako nepričakovano! Kdo bi ne bil hud na to — neumno usodo človeško?

V Ljubljani 21. velikega travna 1879.

Fr. Levec.

Slabo šolstvo ima slabe posledice. Mejtžaškimi Slovenci in okoličani nahaja se jako pičlo število pravih omikancev, — akademično naobraženih skoraj nij — ker starši ne vedo vednosti in znanosti ceniti, zato dajo svoje sine tako malo študirati za omikane stanovce.

To in fatalizem tukajšnjega Slovana, da je „rojen sluga“ boljše situiranega Italijana, da mora biti le težak (zidar ali perica) in se zaničevanega dozdeva, to slabi njega нравno moč, pot gladivši k državi škodljivej demoralizaciji. Ne kmalu kje v slovenskih pokrajinah ima denar tako privlačilno moč na pojedince, kot tukaj.

Naš presvitli cesar izraža v svojej znanej zahvali gorko željo, videti vse narode države srečne. Hoče li vlada resno tukajšnjim Slovencem opravičenim po državnih osnovnih zakonih uvrjenim terjatvam ustrezati, da tudi za nas nastane doba blaženosti? Vederemo.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 24. maja.

Nove volitve so uže razpisane!

Z Dunaja poroča telegram: „Wiener Ztg.“ priobčuje cesarski patent od 22. maja, s katerim se poslanska zbornica državnega zbora razpušča, in kateri ukazuje, da se imajo nove volitve precej prirediti in izvrševati.

Češki „Narodni listy“ pravijo, da ona resolucija, katero so češki poslanci sklenili dne 25. sept. m. l. dobro pojasnjuje krive nazore, katere je imela ustavoverna stranka o stanju češke opozicije. Kajti oni sklep, ne iti v državni zbor brez poroštev ali garancij, je velikanska manifestacija v korist sporazumljenja obeh narodnostij v deželi, ker je ves češki narod izrekel po svojih poslancih dobro voljo, da bi si oba naroda prijateljski roko podala. „Mi pak moramo porošstva zahtevati za svoboden razvoj in trajno zagotovljenje svoje narodnosti; mi moramo porošstva zahtevati, da ohranjenje dozdajne hegemonije nemške narodnosti ne bode ostala še na dalje kot najvišji gospodujoči princip, komur se meče, kakor stoglavatej pošasti brez glave v pravljici, v žrelo naše najdražje blagó, komur se žrtvuje duševni in politični razvoj, sreča in zadovoljnost narodova, blagost naroda in politična svoboda. Od naše strani se je pričelo našim nemškim rojakom naproti z zado stujočo dobro voljo, zdaj je prišla nanje vrsta, da storé en korak naprej.“

Hrvatski sabor se ima sniti 8. ali 10. junija, kakor peštanski listi poročajo.

Vnanje države.

Ko bi bilo na **Ruskem** vse res tako, kakor se bere po nemških novinah, ne bi bilo dobro na svetu. Zato pa ruski listi z nevoljo odbijajo vedne psovke evropskih novin na Rusijo. „Novoe Vremja“ na pr. piše: „Lani so psovali na Rusijo ker je vojevala, letos jo psujejo ker je mir sklenila in v dobrih razmerah s Turčijo živeti hoče! Treba je, da se Rusija ne glede na evropske glase sama uredi in po svojej lastnej moči živi in ravna.“

Grki torej s sabljo ropočejo proti Turčiji, in žugajo z vojsko čé, ne dobodo ónega zemljišča v Epiru, ki ga zahtevajo. Vojni minister pripravlja mobilizacijo 80.000 mož. Pomorski oficir je šel v Ameriko, da tam kupi dve vojni oklopni ladiji.

Iz **Carigrada** se javlja: Turški sultan je naznanil prebivalcem vzhodne Rumelije, da ne bode svoje vojske (kot posadke) poslal v njih deželo, ako ne bode posebne sile.

Londonskega „Telegrapha“ dunajski dopisnik poroča, da je obiskal na Dunaji **bolgarskega** kneza. Ta mu je rekel, da bode berlinski dogovor podloga njegove politike. V tem ravna on po svetih, katere mu je car dal. Car je rekel, da vé, da bode knez ruske uradnike z bolgarskimi (dakle ne z

nemškimi) nadomestil. Cesar avstrijski, car ruski in Andrassy dá so mu Popolno svobodo dejanja obljubili.

V **Italiji** laški časniki vedno grie pišejo o Avstriji. V Benetkah izhajajoči „Tempo“ ima vedno polno lažljivih dopisov iz Trsta, kako se zatirajo Italijani, in kako je treba, da se Italija v orožji vzdigne zoper Avstrijo, da reši „brate“ v Trstu, Trientu in Istri.

Iz **južne Afrike** poroča Arhibald Forbes, znani dopisnik „Daily News“, da ima vojni črtež lorda Chelmersdorfa velike pomankljivosti, ker ostavlja angleško mejo na mnogih krajih nepokrito in nebranjeno. Forbesovo poročilo pavi: „Mar pač doma (Angleži) vedó, da ta „malostna“ stvar tu je zadobila hitro velikost krimske vojske? V nekaterih ozirih je uže dalje prišla.“ — Torej Angležem lehkomišlno začeta vojska s Zuluvi vedno večjo zadrego dela. Kako bi bili ti kramarji le tepeni, ko bi se bili lani Rusov res lotili.

Nemški državni zbor v Berlinu je večraj z 222 glasi proti 109 glasom sprejel Bismarkovo postavo o colu na žito. — Kakšnem vpliv bode ta col imel na avstrijsko žitno trgovino, o tem niti strokovnjaki nijso složni. Ali učil nas bode čas, učila izkušnja. Prav mogoče je, da se v resnici pokaže celó drug vpliv, nego si misli sam gospod Bismark.

Dopisi.

Iz **Toplice** na Dolenjskem 22. maja [Izv. dop.] Živo se spominjam, ko je pri utemeljevanju narodnega doma v Novem mestu neki mož na opazko govornikovo, da je slavni Stanko Vraz potovaje čez Novomesto se izrazil: Vse mrko! Vse mrko! trikrat globoko iz prs „Živio“ zaupil. Ne vem, kaj je prouzročilo v ónem možu ta smešni prizor, morebiti da ga je Bahus nekoliko preveč navdušil; vem pa, da on nij hotel nad nekdanjim mrkim stanjem Novomeščanov svojega veselja izraziti. Tudi jaz nečem veselja kazati s tem, če odkrijem nekoliko napak tukajšnjega kopelišča marveč iz srca želim, da bi se óne napake odpravile in da bi Toplice stopile v kolo ónih krajev, kateri se vrlo za omiko in narodni napredek potegujejo.

Sedanjega časa klic je „Naprej“. Pod geslom „Naprej“ stopamo v boj proti našemu sovragu, „Naprej“ je naše vodilo na potu omike in kulture, le pod vodilom „Naprej“ dospemo do slavne zmage. „Naprej“ tedaj naj bi se razlegalo povsod! Ali kako drugače je to pri nas! Vedno eno in isto stanje ali rakov pot je tukaj tako priljubljen, da se je popolne dušne propasti bati; pogum in zavedanje samega sebe otrpnilo je uže popolnem. Kako bi tudi ne? Večina jih je, ki se držijo malopridnega Romljana, ki je pisal: Mestjani! Mestjani! prvo je petica, za petico še le krepst! Naravni nasledek tega je nesloga, in radi tega nij mogoče do kacega uspeha priti. Le tako je mogoče razumeti, da šolskega poslojja še sedaj nemamo, dasiravno se je uže pred petémi leti kupilo zemljišče za to. Po dolgih prepirih in pravadah se vendar še ne vé, kje bode šola; v ta namen kupljeno zemljišče bode eksekutivno prodano.

V narodnem obziru spi vse, — pardon, ne vse, toda izjeme so tako male, da je „vse“ skoraj opravičeno. Ako človek prvič pride k nam, si bode gotovo mislil, da so v Toplicah sami Kočevarji. Na prodajalnicah visijo nemški napisi, dasiravno sami domači narodni prebivalci v nje kupovat hodijo in nemški toliko razumejo, kot „zajec na boben“. V tukajšnji kopelji vidijo se nemški napisi, dasi-

Dalje v prilogi.

ravno hodijo semkaj samo oni, ki so slovenskega jezika zmožni. In če tudi pride kedaj kak Nemec, kar se komaj vsakih pet let enkrat zgodi, smeje se tem napisom, ko vidi, da v vsakej besedi tiči debel kozel, ki bi se ga šč vsak normallec sramoval. Imel sem priliko z večino teh ljudi govoriti, ali videl sem, da se nikoli ne pusté prepričati, ker sploh prepričanja niso sposobni; zastareli so dušno mej narodom, ki akoravno sinovi slovenske matere, niso se hoteli učiti spoznavati svoj narodni značaj, srce jim je ohromelo v neprostem, brezdušnem vedenju, nij ga mogla ogreti ljubezen do svete ideje narodnosti. Drugih se je polastilo napredovanje, ti so zaostali, in ker so zaostali, zato toliko sovražstva. In kakor je mučeni raja govoril: „Poturica je huji kot Turek“, tako je tudi pri nas. Te naše „poturice“ je sram biti kar so, sram jih je celo slovenska imena imeti, tedaj jih pačijo, kolikor morejo. V hudobnej slepoti menijo, da kar sami ne znajo, tudi drugi znati ne morejo, in s svojim uplivom tudi druge k sebi vlečejo, ki le preradi verjamejo prilizljivim besedam. Upam pa, da bodo vendar kmalu umolknil in da jih bode mogoče ugnati v kozji rog.

Naprej tedaj vi, ki vam je še količkaj mar za razvoj, delajte na to, da te poturice vsaj drugih ne zapeljujejo. Ne bojte se! Vsaka blaga reč, vsak napredek je imel in bo imel sovražnike.

Spomnite se tedaj slavnega poklica, re bojte se zavrtnih puslic od strani letetih. Dosegli bomo tako svoj namen, ker ga doseči hočemo. Lepa bo naša bodočnost, ker bo postavljena na podlago lastnega truda. Lep, ponosen bo našim vnukom spomin na sedanjo t. hvaležnih src bodo romali na grob mnovega domorodca, pa tudi imena izdajalcev naših ne bodo izbrisana iz spomna. Bomo si tedaj vedno svesti prelepih pesnikovih besedij: Naprej zastava Slave!

Bagdan iz Cutilaka.

Domache stvari.

— (Volitve za državni zbor so uže razpisane), kakor denes poročamo tudi na drugem mestu (v političnem razgledu današnjega lista). Delo se torej začinja. Slovenci v volitvah nismo več novinci. Zlasti omikanim narodnim bralcem nij treba več dajati prvotnih nauk. Mi jih le prosimo, naj ob pravem času, t. j. precej — ker volitve bodo hitro prišle — porabijo vse svoje izkušnje, katere so zadobili pri zadnjih volitvah za deželni zbor. Naj izkušajo hitro dobiti tudi one neodvisne volilce, ki so zadnjič vsled pritiska zoper narodno stranko glasovali, da se uže zdaj zavežejo svojo krivdo popraviti, in zdaj za narodnega kandidata svoj glas oddati. Uradniškega pritiska se ob bodočih volitvah menda nij bati, ker bodo dobili, kakor smo iz dobrega vira zvedeli, višji uradniki od ministra Taaffeja ukaz, biti nevtralni in objektivni pri volitvah. Ko bi pa kateri osobno ali privatno pritiskal na narodne neodvisne volilce, naj se nam to brž naznani, ne tolikanj za javno priobčevanje, nego za drugo nže koristno porabo. To se vé, da hočemo imeti poročano samo resnično, zanesljivo in dokazljivo.

— (V ljubljanskem mestnem zboru) je v zadnji seji odbornik dr. Schrey predlagal, naj se odstopivšim udom ljubljanskega mestnega šolskega sveta, posebno go-

spodu Mahru votira zahvala in zaupnica ljubljanskega mestnega odbora. Odbornik Jurčič pravi, da on in njegovi somišljeniki g. Mahra v njegovem privatnem in socialnem položaji sicer tudi res spoštujejo, ali za zaupnico njemu ne morejo glasovati kot možu, kateri je v šolskih rečeh delal vedno za germanizacijo, katero načelo mi povsod odbijamo. Schreyjev predlog je bil, to se ve, sprejet z večino glasov, zoper njega je glasovalo le 9 narodnih odbornikov. — Društvo „Sokol“ je prosilo, naj se tudi njemu prepusti prostor v realne telovadnici za porabo, kakor se je prepustil nemškemu telovadnemu društvu. Večina odbora je to prošnjo odbila, ker je realken vodja izrekel, da nij mogoče izpolniti jo brez oviranja realkinih interesov, in da bode treba tudi nemškemu društvu prostore odreči, ker so mu bili prepuščeni le na odpoved. H koncu se je dr. Karel Bleiweis interpeliral župana, kako je to, da je postrežba v mestnej revnej hiši tako zelo nemarna in slaba. G. Regali je interpeliral, zakaj se nij nič zgodilo za to, da b se bilo od semájskih ut kaj več obresti dobilo, kakor je bilo to na njegov predlog uže davno skleneno. Na dalje je vprašal, zakaj se nič ne zgodi za napravo kolib ali pokritih utic za mokaerje; dalje je vprašal, kedaj se bode vendar cesta mimo Urbasove hiše na kolodvor naredila. Gospod Horak pa interpelira, zakaj se kanali na Starem trgu in na Bregu, ki so zamašeni in uže smrdí iz njih, ne čistijo večkrat. — Župan obeta odgovoriti na te interpelacije prihodnjič.

— (O umoru v Latermanovej aleji.) Poročali smo óni dan, da je bil neki šiskarsk črevljár v Latermanovej aleji po noči tik nuuskega vrta v Ljubljani umorjen. Pripoveduje se nam, da dozdej se nij še prišlo na sled morilcu, vsled česar se nekateri strahljivci baje uže v poznejem mraku naših sprehodov bojé. To se razumeje, da mi govorimo le o tem, kar se gledé morilca in sledú za njim vé in zná v občinstvu. Če morda slavna preiskovalna sodnija kaj več vé, o tem nam nij nič znano, in se tudi vtikati v to ne smemo. Upamo pa, da se bode končno posrečilo zlođu na sled priti.

— (Strela.) Pše se nam iz Medvôd 22. t. m. Denes ob šestej uri popóldne je treščilo v poslopje v spodnjih Pirničah pri Medvôdah, in v trenutku je bilo vse v ogoji. K sreči je bila takoj pomoč, in požaru se je zabranilo, da nij o trenutku postalo še veliko nesreča h.

— (Hrvatska Matica) je imela 21. t. m. občni zbor. Udeleženje je bilo jako živahno in društvo lepo cveté ter skrbi posebno za leposlovno literaturo, katero bi morala tudi naša slovenska „Matica“ bolj gojiti, da bi tudi bolj oživela. „Hrvatska Matica“ je na tem občnem zboru izbrala našega dr. Janeza Bleiweisa za častnega uda svojega in s tem svoje simpatije do slovenskega naroda izrazila.

— (Iz Trnovega na Notranjskem) piše „Dan“, da je od 10. do 15. t. m. knez in škof po tej dekaniji zakrament sv. birme delil in cerkve obiskoval. Vse duhovnije, tuli oddaljene, Harije, Postenje in Suhorje je osobno počastil; povsod je imel z lece lepe nagovore do ljudstva, ki ga je slovesno sprejelo z zvo-njenjem, streljanjem, zelenimi mlaji, s pomenljivimi napisi. Posebno slovesen je bil sprejem v Trnovem. Uro daleč se je peljalo v treh kočijah naproti milg. knezoškofu več gospodov:

c. kr. okrajni sodnik, bistrski in traovski župan, c. kr. poštar, okrajni zdravnik i. dr. Na meji trnovske fare so ga omenjeni gospodje pozdravili in potem v Trnovo spremili.

— („Laibacher Tagblatt“) je menda tačas zmešan, kadar naš list bere, zato vse narobe vidi in narobe razume. V svojem uvodnem članku 23. maja to-le bedarijo piše in vara svoje uboge bralce: „Narod“ hat gestern an leitender stelle deutlich erklärt, dass es den Slovenen ernstlich um eine verständigung mit den Deutschen zu thun ist. „Narod“ verstieg sich im ausgleichseifer sogar so weit, dass er die versicherung abgab: die Slovenen würden, wenn die Czechen ihre nationalen rechte (a mi smo govorili o historičnih ne pa o „narodnih“ pravicah Čehov. Ur.) aufgeben und mit den Deutschen sich verständigen sollten, eben auch ihren nationalen ansprüchen entsagen würden, um ein ausgleichswerk zustande zu bringen.“ — Tega zadnjega nismo mi nikoli rekli! Kako da vendar „Tagblatt“ še zdaj ne ve, da narodne pravice so nam najvišja in prva točka programa, da se jih torej nikoli odreči nečemo. Zakaj tako laže? Komu koristi?

Národno-gospodarska stvar.

O žvepljanju trt, zoper trtno bolezen (Oidium tucherii).

Trtno bolezen, katera se tudi grozda ali pa trtna plesnoba imenuje, se je posebno ob času njenega nastanja po vseh kmetijskih in ne kmetijskih časnikih, knjigah, brošurah itd., pa tudi uže pozneje tolikokrat na drobno opisalo, da bi bilo gotovo popolnoma odveč vse še enkrat ponavljati. Čemu tudi, saj vé skoraj vsak vinorejski otrok, da je vzrok bolezni neka jako majhna glivica, učenjaško „oidium tucherii“ imenovana, in da je prav gotov pripomoček zoper njo, večkratno žvepljanje, ali potrošenje bolne trte, osobito zaroda in nezrelega grozdja, s fino semletim čistim žveplom. Vsa kolikor toliko učenjaška razprava o tej vinorejskej šibi božje naj toraj tukaj izostane, in dajmo se zlate prakse. Praksa pa nas uči, da se je trtna bolezen posebno v prošlem jako vlažnem letu, (kajti vlažnost ravno je prvi pogoj življenja glivic — gob — in glivica „oidium tucherii“ je pa ravno vzrok trtne bolezni) žalibog kaj močno razširila. Kjer se je uže prejšnja leta prikazala, prikazala se je v prošlem v veliko hujšej, pogubno-nejšej meri; prikazala se je pa tudi v dost h vinorejskih krajih čisto na novo. Praksa nas uči sploh, da trtna bolezen po vsakej milej prevlažnej zimi v svojem razširjenju in škodovanju napreduje, po vsakej ožstrej suhej zimi pa nekoliko pojenjuje.

Ako vse to iz prakse vémo, sklepati moramo dosledno temu, da bode ravno letos trtna bolezen kaj hula, kajti v prošlem letu se je tako rekoč do dobrega usejala, v prošlej zimi in zdajšnje spomladi je pa vedai dež. Trta letos — vsaj po Vipavskem je tako — obilo ploda obljubuje, in gotovo je poslednji čas, da se slovenski vinorejci na hudega sovraga na trtno bolezen opozorijo, ter k oboroženju zoper njo kličejo. Orožje zoper to bolezen je pa kakor uže rečeno žveplo in priprave, s katerimi se žveplo na bolne trte potresa. Upraša se zdaj 1. kakšno mora biti žveplo? 2. s kako pravico se žveplo najpraktičnejše na trte spravi? 3. kolikokrat in kedaj naj se trte žvepljajo. Odgovor mo prav na kratko pa istinito. Al 1. Žveplo mora biti čisto, kemično čisto, brez vseh naravno primešanih, toda zdravju — po užitku iz žvepljanega grozdja napravljenega vina — škodljivih rečij, na primer arsenika; ono mora pa tudi fizično čisto biti, to je brez primešane rumene ilovice, turšne moke i. t. d.; žveplo mora biti tudi kar se da fino, kakor bi se po domače reklo, na „pajklji“ semketo. Iz tega bode p. n. čitatelji lahko razvideli, da nij vse eno, kje da se žveplo kupi, ker je slepa-

rija kaj lahko mogoča, in — žalibog tudi resnično obstoječa. Kolikor je meni znano, prodaja g. Kocijančič, iz Podgore pri Gorici, kateri ima nalašč za žveplo mleti posebni parni mlin, kar se dá dobro žveplo, katero se more vsacemu priporočiti timbolj, ker je baš g. K. naše gore list, da si ravno sem šele prav pred kratkim na nekem njegovem listu firmo Cociancig tiskano videl. *)

V prejšnjih časih se je mislilo, da je le tako rekoč kemično fino razdrobljeno žveplo, tako imenovani žvepleni sublimat za rabo, no, dan denes na to nihče več ne verjame, samo, da je pravo žveplo prav fino semleto, pa je dobro.

Ad 2. Za žveplo na trte spraviti je več priprav, najstarejša pa gotovo tudi najslabša je sploh znana konična, okrogla žveplena pušica — nemški schweifsfackel imenovana — bodi si uže z bombažastim čopom prevlečena, ali pa tudi brez tega. Slaba je ta priprava zaradi tega, ker se more z njeno pomočjo žveplo le od zgorej doli trositi, in ker se more tudi vsak zarod ali grozdč posebej iz listja potrositi in potrositi, ako se hoče od žvepljanja kaj koristiti imeti.

Veliko boljši kakor žveplavne pušice so žveplavni mehi, kateri žveplo v podobi dima trosijo, tako, da nij treba vsakega zaroda ali grozdčica posebej potrositi, tudi nij potreba, da bi se ravno od zgoraj doli žveplalo, žveplati se more tudi od zdolaj gori. Mej vsemi mehovi najslabši so pa zopet tisti, kateri so na vadnim ogniščjem mehkom podobni, kajti oni kaj hitro delavca utrudijo, to zaradi tega, ker mora on ob enem z obema rokama meh vleči in ga tudi, dasiravno je spredaj veliko težji nego zadaj, v pravej legi udržavati; dragi so pa tudi. Odločno najboljši mehi so taki, kakršne se je v najnovejšem času izdelavati pričelo, in kakršnega nam pridejana podoba predločuje. Meh je popolnem cilindrične podobe, razpenja ga notranja spiralna žica. Prednosti tega meha mimo starejših oblik so gotovo te, da se kaj prosto, skoraj brez vsega truda rabi, tako, da se z njim delajoča osoba skoraj utruditi ne more, da je skoraj nepokvarljiv, ker nima nikakih zapornic, da žveplo kaj lepo enakomerno trosi, in da malo stane. Vincencij Poniž, klepar v Ajdovščini pri Vipavi izdeluje takih mehov dve velikosti, velike po 2 gl., majhne po 80 kr. komad, oboje pa prav dobro, tako, da jih morem iz lastne skušnje vsakemu priporočiti. Kako da se rabijo, pove meh sam.

Ad 3. Žveplá naj se v prvič takrat, kadar je zarod popolnem razvit, toda ne še v cvetji. S tem žveplanjem zveže se lahko tudi prekoristno mandanje in skrajšavanje pogankov. V drugič naj se žvepla takrat, kadar so jagode kakor iglina bunčica debele, tretjič, kadar so jagode kakor grašca debele, in ako potrebno, četrtič, pred ko prične grozdje mehko postajati. Žveplanje, izvršeno v času, ko so poganki komaj 3 do 4 centimetre dolgi, ne hasni, ravno tako ne óno v rosi, ali koj po dežju izvršeno. Vse to uči praksa, in te se je držati.

R. Dolenec.

Razne vesti.

*) (Povodenj v Slavoniji.) Hrvat-skim „Narodnim novinam“ se piše iz Valpova: Ne mine leto, da ne bi prebivalstvu dolž Karašice zalila voda polja. Reka je jako plitva, ne more vase sprejemati dežnice, in zato se čez tisoče oralov polja razliva. Po več mesecev dolgo stoje cele vasi pod vodo, hiše in druga poslopja se podpirajo in vse jemlje konec, kar si je ubogo ljudstvo krvavo prislužilo. Ceste

*) Pravo Kocijančičevo siciljansko, kakor tudi romansko žveplo — prvo je sicer nekoliko dražje mimo družega, pa je tudi boljši, dobi se tudi pri g. E. Mayerju v Vipavi in pri g. Kocijančiču & Feri v Gorici.

so uničene, in o trgovstvu se lahko reče, da ga več nij. Vsled teh preplavljenj nastajajo v tem sicer rodovitnem podnebnju močvirja, ki okuževajo zrak človeku in živali in prouzročajo čisto kužne bolezni. Sicer se je sklenilo, da bi se naredilo mej Dravo in Karašico strugo, ali sklep je ostal samo na papirju, in mi trpimo posledice. Nad 13.000 oralov obdelane zemlje stoji po 1—2 metra globoko pod vodo, na stotine hiš v vaseh v okrajih Mholjac in Velpovo podrlo se je, narod plaka, vidi pred soboj samo ravnščino. Tudi trg Valpo je vođa popolnoma zuhlá. Več nego 100 hiš se je ure tu podrlo, veliko v-č družih je pa ljudstvo moralo zapustiti. Okolo trga stoji na široko in dolgo voda, tako da se unesrečenih prebivalcev ne more spraviti na suho. Riva je velika, neopisljiva, pomaga nam samo brza pomoč!

*) (Zvonove) za najlepšo cerkev v Avstriji, ki se je letos odprla na Dunaji ob cesarjevi 25letnici za Votvno cerkev, ulil je zvonar Hilzer iz dunajskega Novega mesta, oni isti, ki je tudi pri Slovenskem zadnje čase za več cerkvá zvonove lil.

*) (Nasledki nemškega denuncijatstva.) Znano je, da je „slavni“ nemški umetnik malar Piloty v Monakovem zatil bil 73 letnega dr. Trettenbacherja, da je ta zoper cesarja Wilhelma psoval. Ta stavec je prišel zdaj v zapor in je tam duševno in telesno tako zbolel, da se je, kakor nemške novine poročajo, biti za njegovo življenje. Na tem žalostnem slučaju naj gospodje Nemci študirajo svoje ljudi in „moralčno mizerijo“, katero oni družim narodom tako radi očitajo, zlasti Rusom in Slovanom.

Umrli v Ljubljani.

19. maja: Mandelj Franc, delavec, 24 let star, v dež. bolnici.
20. maja: August Preša, kleparski delavec, 29 let star, v dež. boln., vsled jetike. — Marija Streiner, rudarja soproga, 38 let stara, v dež. boln., vsled tuberkuloze. — Urša Hočevar, delavka, 32 let stara, v dež. boln., vsled vnetja črevesa.
21. maja: Jožef Žigan, 56 let star, zasebnik, bivši trgovec, v Lingarjevih ulicah št. 2, vsled mrtnice v možganih. — Neža Ambrožič, hišna posestnica 67 let stara, na poljanskem nasipu št. 48, vsled vnetice pljuč. — Janez N. Poklukar, 4½ ure star, dete posestnika tiskarne, na Bregu št. 12, vsled slabosti. — Miha Sušnik, kaznjenev, v c. k. kaznilnici na gradu, vsled hronične tuberkuloze.
22. maja: Erlih Marija, zasebnica, 34 let stara, v dež. boln., vsled jetike.
23. maja: Marija Uršič, zasebnica, 90 let stara, v dež. boln., vsled slabosti. — Franja Prime, hči kajzarja, 11 let stara, v Hauptmanci št. 12, vsled difteritis.

Tržne cene

v Ljubljani 24. maja t. l.

Pšenica hektoliter 7 gld. — kr.; — reč 4 gld. 55 kr.; — ječmen 4 gld. 23 kr.; — oves 2 gld. 76 kr.; — ajda 4 gld. 39 kr.; — prosó 4 gld. 55 kr. — koruza 4 gld. 40 kr.; krompir 100 kilogramov 3 gld. 75 kr.; — fižol hektoliter 7 gl. — kr.; masla kilogram — gl. 92 kr.; — mast — gld. 70 kr.; — špeh trišen — gl. 50 kr.; — špeh povojen — gl. 60 k. — jajce po 1½ kr.; — mleka liter 8 kr.; — govednine kilogram 58 kr.; — teletnine 56 kr.; — svinjsko meso 56 kr.; — sena 100 kilogramov 1 gld. 78 kr. — slame 1 gold. 51 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 7 gold. — kr.; — mehka 5 gld. — kr.

Tufci.
24. maja:
Pri Slovnu: pl. Vetter iz Grada. — Jakoviz iz Dunaja. — Kriz iz Čabra.
Pri Matiku: Horvath iz Dunaja. — Ilne iz Hrasnika. — Richel iz Kočevja. — Gelitsch iz Dunaja. — Goldmajer iz Koprivnice.
Pri bavarskem dvoru: Turk iz Grada. — Kraušer iz Dolenjskega. — Arel iz Dunaja. — Ba-lantič iz Kamnika.

Dunajska borza 24. maja.

Enotni drž. dolg v bankovcih	68 gld. 25 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	69 „ 95 „
Zlata rentá	80 „ 65 „
1860 drž. posojilo	125 „ 25 „
Akcije narodne banke	844 „ — „
Kreditne akcijs	266 „ 50 „
London	117 „ 25 „
Šrebro	— „ — „
Napol.	9 „ 35½ „
C. kr. oskini	5 „ 52 „
Državne mark	57 „ 65 „

Zabavni vlaki.

- I. Iz Ljubljane na Dunaj: Odhod v soboto, 31. maja, ob 1. uri 7 minut opoldne. Vožnja tja in nazaj: II. razred 18 gld., III. razred 12 gld. Vožnja karta velja za 14 dni.
- II. Iz Ljubljane čez Postojno v Trst: Odhod v ponedeljek, 2. junija, ob 9 uri dopoldne. Vožnja tja in nazaj: II. razred 9 gld. in III. razred 7 gld.
- III. Iz Ljubljane čez Trst v Benetke: Odhod iz Trsta vtorek, 3. junija, ob 9 uri zvečer. Vožnja tja in nazaj: II. razred 21 gld. in III. razred 15 gld. 50 kr.
- IV. Posebni vlak iz Ljubljane v Postojno: Odhod v ponedeljek, 2. junija, dopoldne ob 10. uri; ogled postojnske jame s spremstvom vojaške godbe. Vožnja z vstopnico za jamo: I. razred 7 gld. 20 kr., II. razred 5 gld. 45 kr. in III. razred 3 gld. 60 kr. Ob 9. uri zvečer odpelje se vlak nazaj v Ljubljano. (253)

Razprodaja.

V vasi Dole pri Hrastniku na Stajerskem blizu farne cerkve je iz proste roke na prodaj: kmetija, ki meri 62 oralov (njive, travniki, vinogradi, pašniki), zraven tudi kmetijska poslopja, t. j. hiša s 4 sobami, dva prostorna hleva z govejo živino (ki je vredna 900 gold.) in kozolec.

Kdor to posestvo z živino in s poslopjem vred skupaj kupiti želi, naj se oglasi do 1. junija pri podpisnem.

Ako se pa do 1. junija za vse skupaj nobeden kupec oglašil ne bo, se bode celo posestvo z živino in poslopji vred na drobno prodalo, in sicer 2. in 3. junija.

Valentin Zabovnik
v Toplici pri Zagorji.

(247—1)

Slovenske knjige.

Pri uredništvu „Slovenskega Naroda“ se dobé in na pismo željo tudi proti poštnemu povzetju pošiljajo naročevalcem sledeče slovenske knjige:

1. „Doktor Zober“, originalen slovenski roman od J. Jurčiča. Cena 60 kr.
2. „Kalifornske povesti“ od Bret Harte-a. Cena 50 kr.
3. „Tugomer“, tragedija v 5. dejanjih. Spisal J. Jurčič. Cena 60 kr.
4. „Na Žerinjah“, izviren roman. Spisal Janko Kršnik. Cena 60 kr.
5. „Župnik Wakefieldski“. Spisal Oliver Goldsmith. Iz angleščine poslovenil Janez Jesenko. Cena 1 gld.
6. „Mej dvema stoloma“, izviren roman. Spisal J. Jurčič. Cena 50 kr.
7. „Cvet in Sad“, izviren roman. Spisal J. Jurčič. Cena 80 kr.

Podpisani glavni zastop

uljudno vabi na zavarovanje poljskih pridevkov zoper škodo po toči pri Prvem ogerskem zoper škodo po toči zavarujočem društvu-zadrugi v Požunu.

To društvo, po načelih vzajemnosti osnovano, je zdaj edina zavarovalnica, katera v naših krajih zavaruje zoper škodo po toči. Zavarovalnica je zmerla, pogaji jasni. Škoda se bode pošteno cenila, odškodnina točno izplačevala.

V Ljubljani, dne 24. maja 1879.

Glavni zastop

Prvega zoper škodo po toči zavarujočega društva-zadruga.

Društveni zastopnik za Kranjsko in radovljiško okrajno glavarstvo je gosp. Edvard Požar v Kranji. (254—1)

Senožet na prodaj.

Tik tržaške ceste (pri dolzem mostu) prav ugodno ležeča lepa senožet, (nad 4½ nižjeavst. oralov), ki meji neposredno na Vincencij Zevnikovo pristavo, proda se iz proste roke za 250 gold. jedno oralo. — Natančneje se izvé pri J. A. Hartmannu, v Tavčarjevi hiši v Ljubljani. (239—2)

Čast mi je s tem udano javljati, da sem z denašnjim dnem odprl prodajalnico z drobnim in nirnberškim blagom na tukajšnjem trgu v gledališnih ulicah pod naslovom:

Janez Alojz Petritsch.

Temejito pridobljeno strokovniško znanje in prodajanje po najnižjih cenah, daje mi uverjenje, da bodem pridobil si kmalu vse zaupanje, zaradi česar prosim udano blagovoljnih naročil; s tem upanjem se spoštovanjem

Janez Alojz Petritsch.

V Ljubljani, dne 24. maja 1879. (250—1)

Gostilna pri Lozarji

(mestu Monakovem)

na sv. Jakopa trgu.

Udano podpisani usoja si s tem p. n. občinstvu naznanjati, da bode z nova opravljeni vrt in salon gostilne pri Lozarji v nedeljo dne 25. maja t. l. otvoril, pri kateri priliki bode vsa mestna godba pod vodstvom svojega kapelnika g. Zörnerja svirala najnovejša komade. Pričetek ob 6. uri popoldne. Vstopnina prosta. Izvrstno *hizeljsko vino* in *Kozlerjevo okusno carsko pivo*, vsak dan *pečenka na ražnju in krčki raki*, vsak petek *fine ribe* bode sl. občinstvo dobiva'o. Za mnogobrojno obiskavanje priporoča se

(251)

Ivan Kosar, gostilničar.

Terček & Nekrep,

trgovina z železom, na mestnem trgu štev. 10 v Ljubljani, priporočata za bližnji čas zidanja stalno zalogo

najboljšega kameniškega cementa,

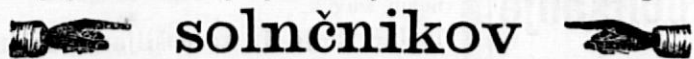
zatikavnikov in železa za mreže, belega, črnega in cinkastega kositarja, žebeljev, žebeljev od drota in vretenic šravbov), okov za hišno opravo in stavbo, jako solidno izdelanih nepotratihih ognjišč in njih posamihi delov, pečij od litega železa za kurjavo s premogom ali drvmi, delov za vodnjake in cize.

Isto tako sprejemata naročila za vse proizvode c. kr. priv. prve kameniške tovarne za cement, kakor: plošče od cementa za tlak po cerkvah, hišnih vežah in po mostovžih, cigel za strehe od cementa, in cevi za vodovode, korita itd., vse to se vračuni po originalnih fabriških cenah.

Traverze, zanetane ali zvaljane, se po meri preskrbje in cenó zaračunijo. (206—3)

Za poletje

priporoča udano podpisani svojo dobro asortirano zalogo

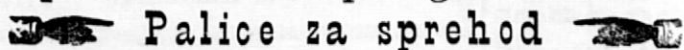
najnovejše fačone iz raznega blaga in prav po ceni; nadalje

solnčnikov za gospode, dežnike

vsake velikosti in barve od pavole, alpake, clotha, polu-svile, svile, double-tvarine, gumi-tvarine itd. na debelo in drobno.

Kot najnovejše priporočam

patent-avtomat-paragon-dežnike.

so v zalogi na izbiranje.

Preoblečenje in popraviljanje se izvrši najhitreje in najceneje. Naročila s kmetov za pojedine dežnike in solnčnike se izvrše po meri proti povzetju.

Velika partija novih solnčnikov se znatno proda pod fabriško ceno.

L. Mikusch,

izdelovalec solnčnikov in dežnikov v Ljubljani, na mestnem trgu štev. 15.

Tu se dobiva tudi znani dobri papir za žepiče in zavijanje (iz Rateške papirnice). (207—3)

Razglas.

Vsled sklepa občnega zbora od 12. maja t. l. se poleg nasveta gospodarstvenega odbora

vzajemno-zavarovalnega društva proti požaru v Gradcu

od dobička 101.522 gold. 28 kr., katerega je zavarovalni oddelak za poslopje leta 1878 imel, svote 49.000 gold. ali 10% letnega doneska za leto 1880 v korist tistih deležnikov omenjenega oddelka porabi, kateri so bili uže pred pretekom prvih 9 mesecev leta 1878 pri društvu zavarovani, in še v prihodnje leta 1880 pri društvu kot deležniki ostanejo.

V Gradcu, dne 13. maja 1879.

(249)

Vodstvo

vzajemno-zavarovalnega društva proti požaru v Gradcu.

Premeščenje.

Podpisani naznanja p. n. občinstvu, da je svojo prodajalnico pred

zvezdni drevored, na oglu gledališnih ulic, v Cettinovićevo hišo

preložil.

Isti ima v zalogi veliko izber najnovejših

klobukov, razne vrste čepk, kakor tudi kožuhovino.

Kožuhovina se mej poletjem skrbno shranjeva; najboljše se priporoča

(133—8)

Anton Krejči, kožuhar.

Skoraj zastonj!

Od konkurzne uprave nedavno na nič prišla velike angleške fabrike za britanija-srebro dobili smo nalog, da naj vse pri nas v zalogi ležeče blago od britanija-srebra za majheno povračilo voznine in 1/4 dela plače delavske, podarimo.

Proti vposlanju svote novcev, ali pa tudi proti povzetju pri vsakej reči določeno ceno le kot povračilo voznine od Angleške do Dunaja in kot neznatni del delavske plače, dobi vsakdo sledeče za četrti del realne vrednosti, skoraj zastonj.

6 kom. žlic za jedi od britanija-srebra, in 6 kom. enacih žlic za kavo, skupaj 12 komadov, stale so preje	gld. 1.85
6 " namiznih nožev od britanija-srebra, z angleškimi ostrinami od jekla, nadalje 6 kom enacih vilic, skupaj 12 komadov, ki so preje veljali	gld. 3.10
1 " vseh 12 komadov skupaj	" —.70
1 " 1.10	" —.65
1 " 1.30	" —.30
1 " 1.10	" —.65
1 " 1.30	" —.30
1 " 1.10	" —.65
1 " 1.30	" —.30

Razen tega še elegantne namizne svečnike, par gld. 1.—, 2.—, 2.50, 3.—; tase, a kr. 50, 75, 80, gld. 1.—, 1.40; vrčki za kavo, a gld. 2.—, 2.50, 3.—, 4.—; sladkorne pušice, a gld. 2.—, 2.80, 4.—, 5.50, 7.—; sladkorne sipnice, a kr. 25, 40, 75, 90, gld. 1.—; karafindelj za kis in olje, a gld. 2.50, 2.80, 3.50, 4.75, 5.—; pušice za surovo maslo, a kr. 75, 95, gld. 1.70, 2.80, 3.25, 4.—; čaše za juho s podstavkom, a gld. 1.60, 2.10, 3.—

Neverjetno po ceni!

in za vsako gospodinjstvo posebnega priporočanja vredna je sledeča sklad, obstoječa iz 33 komadov praktičnih, ter izvrstno izdelanih stvari, narejenih iz najfinejšega britanija-srebra za neverjetno malo ceno le gld. 6.45 in sicer:

6 kom. vrlo dobrih namiznih nožev, z ročnikom od britanija-srebra, s pravo angleškimi srebrno-jeklenimi ostrinami.	Vseh teh 33 komadov, ki so veljali preje 25 gld., stane zdaj vseh 33 komadov skupaj le gld. 6.45.
6 " jako finih vilic, britanija-srebro, iz jednega kosa.	
6 " teških žlic za jedi od britanija-srebra.	
6 " žlic za kavo od britanija-srebra, najboljše kvaliteti.	
1 maslini zajemalce za mleko od britanija-srebra.	
1 teški zajemalce za juho od britanija-srebra.	
6 kom. podstavkov od britanija-srebra za nože.	
1 izvrstne klešče od britanija-srebra za sladkor.	

33 kom. Vse te reči so izdelane iz najfinejšega britanija-srebra, ki je na celem svetu jedina kovina, katera ostane večno bela, in se od pravega srebra tudi po 20letnem rabljenju ne more razločiti, za kar se garantuje.

Naj se tedaj vsakdo z naročili kolikor mogoče pohiti, ker pri tako izrednej cenosti se bo kmalu vse poprodalo. (69—11)

Naslov in jedini kraj za naročila v c. kr. avstro-ogerskih provincijah:

General-Depot der Britannia-Silber-Fabriken:

Blau & Mann, Wien, I. Elisabethstrasse Nr. 6.

Čitalnična restavracija.

Udano podpisani se zahvaljuje dozdanim svojim p. n. gostom za mnogo-brojno obiskavanje gostilne pri Virantu (Sternwarte), katero je imel enajst let v najemu.

Vsem tem, kakor tudi p. n. slavnemu občinstvu, in osobito prečastitej duhovščini naznanjam, da sem z današnjim dnevom odprl

restavracijo v ljubljanskej čitalnici.

Tu se bode dobivalo dobro in ceno kosilo in večerja, izvrstno dolenjsko in bizzijsko vino, pravi kraški teran in Kozlerjevo carsko pivo.

Na novo opravljeni

vrt kakor tudi **kegljišče**

je slavnemu občinstvu na razpolaganje.

Za mnogobrojno obiskavanje svoje gostilne prosi
z vsem spoštovanjem

Valentin Gerčar,

gostilničar.

V Ljubljani, dne 14. maja 1879.

(217-3)

Premeščenje.

Udano podpisana javlja s tem svojim čestitim p. n. naročnikom, da ima svojo

prodajalnico za drobno blago

zda v hiši št. 11 (nova) na mestnem trgu.

Za mnogobrojno prijazno obiskavanje priporoča se

z vsem spoštovanjem

Kristina Zabukovich.

Epilepsijo (božjast)

zdravi pismeno specialni zdravnik dr. Killisch v Dresden-u (Neustadt). Naj večje izkustvo, ker je zdravil uže v čez 11.000 slučajih.

(156-5)

**Elegantna
spomladanska obleka
18 gold.**

**Praktična
spomladanska zgornja suknja
10 gold.**

**Trdne
spomladanske hlače
5 gold.**

in v primerji najfinejše obleke za gospode in dečke; po najnižji ceni obleke za otroke od dveh let naprej.

Spalne suknje
za gospode in gospe.
priporoča

M. Neumann,

krojaški mojster,

v Ljubljani, v slonovih ulicah št. 11,
v Lukmanovej hiši.

Vnanje naročbe se proti povzetju urno izvrše in nepristojno brez ugovora nazaj vzame.

(115-16)

Razglas.

Podpisano županstvo daje s tem na znanje, da je visoka c. kr. deželna vlada v Ljubljani, na našo prošnjo po dopisu dne 28. svečana 1879 št. 1543 nam dovolila, da smemo v Hotederšici napraviti

novi semenj

in sicer 14. rožnika vsakega leta z živino in z blagom, in ta semenj bo namesto onega, kateri je bil do zdaj 10. oktobra vsakega leta.

Ker stoji naša vas prav v pripravnem kraju za živino skupaj nagnati, torej se občinski zastop prav uljudno priporoči vsem tistim, kateri imajo živino za prodati, da bi jo v obilnem številu skupaj prignali, dve leti se ne bo nič plačila od živine pobiralo.

Tudi se priporoči kupcem, da bi nas ravno tako v obilnem številu obiskali.

Ob enem se naznanja, da se bo ta semenj uže letos začel dne 14. rožnika in onega dne 10. oktobra ne bo več.

Županstvo v Hotederšici,

dne 19. maja 1879.

(243-4)

Korče, župan.

Dr. Franc Papež,
advokat v Ljubljani,

je preselil svojo pisarno

v Recherjevo hišo št. 4,

zraven starih Križank (v sprednjih pritličnih sobah).

(229-3)

Za čiščenje in izboljšanje vina

najboljše, najhitrejšo in najcenejše sredstvo je

prava francoska žolca.

To, kakor tudi prosti navod, kako se rabi, dobi se zmirom z osebnim ali poštanim naročilom pri **A. Hartmannu v Ljubljani**, v Luka Tavčarjevi hiši.

(108-14)

Najsijajnejši vspeli zagotavljam. Troški za čiščenje znašajo za vsak hektoliter 4 1/2 kr.

Gostilna „pri fajfi“

(v Lingarjevih ulicah).

Kosilo in večerja po ceni, dobro vino, liter po 24, 32 in 40 kr., in Auerovo marcno pivo.

(238-2)

Trgovska hiša

v nemem velikem mestu na Kranjskem, na velikem trgu, je zavoljo domače namere iz proste roke na prodaj.

Kdor želi to hišo kupiti, naj vpraša v administraciji „Slovenskega Naroda“.

(222-8)

Naznanilo.

Prosilci za štipendije na deželnej poljedelskejšoli v Grottenhofu poleg Gradca naj prošnje osobno oddadé vodju šole. Natančneje je v „Slovenskem Narodu“ št. 117 1879 bilo naznanjeno. V Gradci, dne 3. maja 1879.

(210-1)

Najprihljubljenejša

(252-1)

darila za birmo,

najboljše kvaliteti, na izber, prav po ceni;

ure, ki svetijo,

najnoveje, z zletnim jamstvom, priporoča

Nikolaj Rudholzer,

urar in optikar v Ljubljani, poleg „zvezda“ štev. 8.

Glavni do-
bitek ev.
400.000
mark.

**Naznanilo
sreče.**

Dobitke
garantira
država. Prvo
vzdiganje:
11. i 12. junija.

Vabilo na udeležitev dobitnih šans

velike, od hamburgske države garantovane
denarne loterije, v kateri se mora nad

8 milijonov 200.000 mark

gotovo dobiti.

Dobitki te ugodne denarne loterije, ka-
tera ima po načrtu le 86.000 lozov, so sledeči:

Največji dobitek je ev. 400.000 mark.

Premija 250.000 mark	71 po 3000 mark
1 dobitnik	217 „ 2000 mark
po 150.000 mark	2 „ 1500 mark
1 „ 100.000 mark	2 „ 1200 mark
1 „ 60.000 mark	531 „ 1000 mark
1 „ 50.000 mark	673 „ 500 mark
2 „ 40.000 mark	950 „ 300 mark
2 „ 30.000 mark	65 „ 200 mark
5 „ 25.000 mark	100 „ 150 mark
2 „ 20.000 mark	24650 „ 138 mark
12 „ 15.000 mark	1400 „ 124 mark
1 „ 12.000 mark	70 „ 100 mark
24 „ 10.000 mark	7300 „ 94 in 67 mark
5 „ 8.000 mark	7850 „ 40 in 20 mark
2 „ 6.000 mark	
54 „ 5.000 mark	
6 „ 4.000 mark	

kateri se bodo v malo mesecih v 7 oddelkih
gotovo odločili.

**Prvo vzdiganje dobitkov je uradno na
11. in 12. junija t. l.**

nastavljeno, ter stane

cel originalni loz le 3 gld. 40 kr.,

pol original. loza le 1 gld. 70 kr.,

četrt original. loza le 85 kr.,

ter te od države garantovane originalne loze
(ne prepovedane promese) proti frankovanej
poslatvi svote tudi v najoddaljenejše kraje
razpošiljam.

Vsak udeleženec dobi zraven originalnega
loza tudi originalni črtež z državnim grbom
zastonj, ter se mu takoj po vzdigovanji do-
bitkov nezahtevano pošlje uradni listek vzdig-
nenih števk.

Izplačevanje in razpošiljanje dobitkov
izvršujem direktno jaz interesantom točno in z
najbolj strogo tajnostjo.

Naročila izvršujejo se najlaglje po
poštnem povzetju.

Naj se tedaj naročila zaupno pošljejo
na

Samuel Heckscher senr.,

Banquier und Wechsel-Comptoir
in Hamburg.

(198-8)

WASSERDICHTER

Wienerberg-Landgut-Fabriksniederlage
M. J. SINGER & SÖHNE WIEN.

Solide Firmen als Vertreter erwünscht.

50. računski sklep

vzajemne

zavarovalnice proti požarnej škodi v Gradcu

za

upravno leto 1878.

A. Stanje.

Oddelek za poslopja.			Število		Zavarovalna vrednost	Število		Zavarovalna vrednost
	delež-nikov	poslopj	delež-nikov	poslopj	gold.	delež-nikov	poslopj	gold.
31. decembra 1877 je bilo stanje						88036	199129	103719128
Leta 1878 je: na novo vstopilo	4757	11632			7397120			
se vrednost povišala za	—	800			1611520			
se spet sprejelo	1050	2366			801630			
se odpovedba preklicala pri	7	16			7560	5814	14814	9817830
Skupaj	—	—			—	93850	213943	113536958
Izstopilo je	1260	3238			1834295			
Vrednost se je znižala za	—	127			315370			
Ex offo se je izključilo vsled dolžnih doneskov	1959	4444			1676725			
Izbrisalo se je vsled požarov	319	751			327820			
Začasno zavarovanje je preteklo pri	143	472			1411055	3681	9032	5565265
Tedaj stanje 31. decembra 1878						90169	204911	107971693
Oddelek za premakljivo blago.			Število listov		Zavarovalna vrednost			
31. decembra 1877 je bilo stanje			9278		21463807			
Leta 1878 je na novo vstopilo in vrednost se je povišala za			6746		14906303			
Skupaj			16024		36370110			
Odpadlo pa je:			4845		16966924			
Po izstopu, znižanji vrednosti in izbrisani vsled požarov in po preteklem začasnem zavarovanji			11179		19403186			
Tedaj stanje 31. decembra 1878								
Oddelek za zrcalno steklo.								
Novi pristopi leta 1878			43		13997			
Odpadek vsled storniranja			3		1335			
Tedaj stanje 31. decembra 1878			40		12662			

B. Gospodarjenje.

Oddelek za zavarovanje poslopj, premakljivega blaga in zrcalnega stekla.

Dohodki.		Oddelek za poslopja	Oddelek za premakljivo blago	Oddelek za zrcalno steklo	Skupaj
1	Rezerve doneskov in premij	482801 80	43718 11	— —	526519 91
2	Društveni doneski, premije in postranske pristojbine za zavarovanja v tekočem letu 1878 novo sklenena in za povišanja	40295 32	49845 75	729 79	90870 86
3	Prepisanje društvenih doneskov za 1879	488455 10	16633 13	— —	505088 23
4	Za potrupeno zrcalno steklo	— —	— —	35 —	35 —
5	Deleži protizavarovalcev pri požarih	100754 56	14709 37	— —	115463 93
6	Deleži protizavarovalcev pri preiskavanji škode	2250 50	309 12	— —	2559 62
7	Deleži protizavarovalcev pri darilih za pomaganje pri požarih	137 80	— —	— —	137 80
8	Deleži protizavarovalcev pri stroških za sklicavanje in gašenje	40 91	— —	— —	40 91
9	Protizavarovalni storni	3658 07	2445 46	— —	6103 53
10	Protizavarovalna provizija	25762 27	6463 02	— —	32225 29
11	Obresti premoženja	46040 87	— —	— —	46040 87
12	Bruto-dohodki posestev	11318 83	— —	— —	11318 83
13	Rezerva protizavarovalnih premij	2629 91	8644 33	— —	11274 24
14	Povrnena izvanredna rezerva za škode	— —	5000 —	— —	5000 —
Stroški.		1204145 94	147768 29	764 79	1352679 02
1	Odpisanje doneskov, premij in postranskih pristojbin	8384 23	9272 61	48 23	17705 07
2	Likvidirane škode pri požarih in zrcalnem steklu	341176 03	34202 50	126 50	375505 03
3	Neodločene škode	1261 50	707 25	— —	1968 75
4	Stroški za preiskavanje škode	7761 56	877 12	— —	8638 68
5	Darila za pomaganje pri požarih	577 75	— —	— —	577 75
6	Stroški za sklicavanje in gašenje	258 07	— —	— —	258 07
7	Provizije	28061 13	4286 57	58 76	32406 46
8	Protizavarovalne premije	126112 05	41256 39	— —	167368 44
9	Upravni stroški	59421 19	3922 19	25 65	63369 03
10	Splošni zavarovalnični stroški	16955 90	1164 50	7 14	18127 54
11	Inventarijalni stroški	720 55	40 83	— —	761 38
12	Pristojbinskega namesteka delež l. 1878	4023 30	— —	— —	4023 30
13	Poslopijski davki	3763 71	— —	— —	3763 71
14	Stroški za popravo	2734 17	— —	— —	2734 17
15	Rezerve doneskov in premij	501412 52	41573 09	437 46	543423 07
Tedaj ostane		1102623 66	137303 05	703 74	1240630 45
		101522 28	10465 24	61 05	112048 57

C. Bilanca.

Activa.		Znesek	Passiva.		Znesek
1	Gotovina v hranilnici	15225 63	1	Rezerva za požare	9819 01
2	Vrednostne reči po kurzu od 31. dec. 1878:		2	Ne potegnjena odškodnina za požare	14709 54
	a) srebrna renta nom. gld. 48.000.—		3	Ne potegnjena darila	185 40
	à 62'80 gld. 30.144.—		4	Ne potegnjene podpore	70 —
	b) lotr. posojilo l. 1860 nom. gld.		5	Pristojbine za IV. četrtino 1878, ki so se meseca pro-	
	10.000.— à 114.— " 11'400.—			sinca 1879 imele plačati za vinkuliranje, pogodbe	
	c) posojilo grašk. mesta nom. gld.			in potrditev prejemkov	402 22
	60.500.— à 101'75 " 61.558.75	103102 75	6	V letih 1879—1880 plačljivi deli pristojbinskega	
3	Kot kavcije in ročne zastave založene vrednostne reči:			namesteka	2147 14
	Srebrna renta nom. gld. 14.000.— po kurzu od		7	Vsota, ki jo imajo poslopijski deležniki od ostatka	
	31. decembra 1878 à gld. 62'80	8792 —		leta 1877	46394 68
4	Založen kapital:		8	Ravno to iz leta 1878	49000 —
	a) v štaj. „Escomptebank“ v Gradci gld. 31.397'15		9	Rezerviran znesek za stroške 50letnega jubileja	20000 —
	b) v graški zastavnici " 30.000.—		10	Razni upniki	3972 21
	c) v hranilnicah na Štajerskem in		11	Kavcije in ročne zastave	8792 —
	Koroškem " 658.770'34	720167 49	12	Penzijska zaloga zavarovalničnih uradnikov	28144 32
5	Posestva	178215 47	13	Rezerve društvenih doneskov in premij	543423 07
6	Menjice	8000 —	14	Rezervna zaloga	912061 11
7	Dolg namestnije ljubljanske	635 55			
8	Dolg okrožnih komisarjev na Štajarskem in Koroškem	3666 70			
9	Dolžni doneski in premije:				
	a) za nova zavarovanja gld. 689'21				
	b) za zavarovanja na nedoločen čas				
	in sicer za prejšnja leta do l. 1877 " 10.806'22				
	c) ravno to za leto 1878 " 6.659'67	18155 10			
10	Doneski za potrebe leta 1878	505088 23			
11	Delež pristojbinskega namesteka, ki pride na leta				
	1879—1880	8046 60			
12	Dolgi protizavarovalnih društev in raznih dolžnikov	39009 39			
13	Dvomne tirjatve	630 32			
14	Rezerva protizavarovalnih premij	11274 24			
15	Nezaložen dolg oddelka za premakljivo blago	19111 23			
		1639120 70			1689120 70

Opomba. Inventar, ki se nahaja pri ravnateljstvu, reprezentanciji ljubljanski, pri glavnem zastopu v Celovci in okrožnih komisarijih, vsled polagoma odpisavanja v premoženje ni več vštet.

D. Rezervna zaloga.

Stanje rezervne zaloge 31. decembra 1877				904133	81
Novi dohodki.					
1	Po pravilih rezervni zalogi pripadajoče postranske pristojbine, potem doneski iz prejšnjih let do 1877	3281	58		
2	Ostanek neodločenih škod minolega leta	2612	94		
3	Deleži protizavarovalcev pri neodločenih škodah lanskega leta	1600	28		
4	Kurzni dobiček pri 1860 lotrijskem posojilu	270	—		
5	Rezervni zalogi pripadajoči del dobička, ki se je leta 1878 podal v oddelku za poslopja z gld. 32.522'28				
	v oddelku za premakljivo blago z " 5.465'24				
	v oddelku za zrcalno steklo " 61'05	38048	57		
6	Drugi dohodki	243	47	46056	84
	Skupaj	—	—	950190	65
Od tega:					
1	So se izbrisale pristojbine in starejši doneski do incl. 1877, kakor drugi nepridobljivi zneski	2468	76		
2	Izbrisalo se je od konta posrestev	1800	16		
3	Pozneje likvidirane odškodnine za požare prejšnjih let	1948	04		
4	Penzije in odgojevalni doneski	12125	66		
5	Kurzna zguba pri srebrni renti in graškem mestnem posojilu	1872	25		
6	Za penzijsko zalogo zavarovalničnih uradnikov po sklepu občne skupščine od 6. maja 1878	4000	—		
7	Donesek za stroške odkritja nadvojvode Ivanevega spomenika	2500	—		
8	Za deloma pokritje nezaloženega dolga v oddelku za premakljivo blago iz leta 1875 v znesku gld. 30.525'90	11414	67	38129	54
	Stanje rezervne zaloge 31. decembra 1878			912061	11

Opomba. Kot rezervna zaloga v oddelku za premakljivo blago je po § 10 pravil tega oddelka kapital v znesku gld. 50.000.— iz rezervne zaloge poslopijskega oddelka podarjen.

Anton vitez Spinler l. r.,
generalni tajnik.

Franc Doser l. r.,
knjigovodja.

Za upravni svet:
Franc grof Meran l. r.,
generalni ravnatelj.

Za ravnateljstvo:
Dr. Franc Ilwof l. r.,
predsednik.

Račun se je pregledal in se s knjigami zavoda zlagal:
Gradec, 23. marca 1879.

Josef Weis vitez Ostbornski l. r.

Dragotin Ohmeyer l. r.

Dragotin Klecker l. r.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.